

EVIDENTIRANJE NEKRETNINA U POSLOVNIM KNJIGAMA KORISNIKA DRŽAVNOG PRORAČUNA I DOSTAVA PODATAKA U REGISTAR DRŽAVNE IMOVINE

Nada Valek, dipl. oec.

Nikola Kurelić, mag. oec.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Ciljevi uspostavljanja Registra državne imovine i sustava integralnog upravljanja imovinom u vlasništvu RH

- uvid u opseg i strukturu imovine u vlasništvu RH, odnosno sastavljanje Bilance državne imovine
- nadzor nad stanjem imovine u vlasništvu RH
- uspostavljanje mehanizama kvalitetnijeg upravljanja imovinom
- praćenje koristi i učinaka upravljanja imovinom

Osnovni preduvjeti za uspješno ostvarenje ciljeva Registra državne imovine:

- Registar treba biti ustrojen na odgovarajući način u skladu s potrebama sastavljanja odgovarajućih izvještaja o državnoj imovini te potrebama upravljanja i nadzora
- podaci u Registru trebaju biti sveobuhvatni, točni i redovito ažurirani, kako bi davali realno stanje opsega i strukture imovine u vlasništvu RH
- podaci iz Registra trebaju biti usporedivi s podacima iz poslovnih knjiga i financijskih izvještaja obveznika dostave podataka u Registar
- treba uspostaviti i odgovarajuće mehanizme kontrole podataka

Činjenice uočene pri obavljanju revizija godišnjih izvještaja o izvršenju državnog proračuna i financijskih revizija proračunskih korisnika državnog proračuna:

- nedovoljno jasni propisi u vezi Registra
- različito postupanje proračunskih korisnika u vezi s dostavom podataka u Registar
- različito postupanje proračunskih korisnika pri evidentiranju državne imovine u poslovnim knjigama

Odredba članka 106. Zakona o proračunu

- Za potrebe izrade financijskih izvještaja iz članka 105. Zakona, središnje tijelo državne uprave nadležno za upravljanje državnom imovinom, izrađuje i dostavlja Ministarstvu financija do 15. veljače tekuće proračunske godine popis državne imovine sa stanjem na dan 31. prosinca godine za koju se podnosi popis.
- Prijedlog DUR-a u Izvješću o reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju državnog proračuna za 2016.:
Preispitati odredbu članka 106. Zakona o proračunu u dijelu koji navodi: za potrebe *izrade financijskih izvještaja iz članka 105.* (Ministarstvo financija je preporuku prihvatilo)

Obveznici dostave podataka u Registar državne imovine

- Članak 61. Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske propisuje:
„Sva državna tijela, trgovačka društva i pravne osobe s javnim ovlastima, a koja na bilo koji način upravljaju i raspoložu imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske, te ustanove kojima je jedan od osnivača Republika Hrvatska ili Vlada Republike Hrvatske imaju obvezu dostaviti u Središnji registar sve podatke vezane uz promjene u vlasništvu i drugim stvarnim pravima, kao i vlasničkim pravima na dionicama i poslovnim udjelima, bez odgode, a najkasnije u roku 15 dana od izvršene promjene”
- Članak 25. Uredbe o Registru državne imovine propisuje:
„Tijela državne uprave, zavodi i pravne osobe kojima je osnivač Republika Hrvatska, kao i drugi korisnici državnog proračuna, dužni su do 31. siječnja svake godine Agenciji dostaviti podatke, sa stanjem 31. prosinca prethodne godine, o nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske koje koriste, o nekretninama u svome vlasništvu, kao i o svim drugim nekretninama koje koriste na temelju ugovora o zakupu, ugovora o najmu ili korištenju“
- Proračunski korisnici različito tumače odredbe zakona, te većina fakulteta nije dostavljala podatke o imovini u Registar.
- **Registar treba obuhvatiti podatke o cjelokupnoj državnoj imovini, te novim Zakonom treba jasno definirati sve obveznike dostave podataka u Registar državne imovine, a odredbe nove uredbe o Registru državne imovine koju također treba donijeti, trebaju biti usklađene s odredbama Zakona**

Nekretnine u vlasništvu RH

Prema članku 3. važećeg Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske nekretnine koje se klasificiraju kao državna imovina su:

- nekretnine čiji je vlasnik Republika Hrvatska, a čije je upravljanje i raspolaganje uređeno ovim i posebnim zakonima,
- nekretnine čiji su imatelji odnosno vlasnici zavodi i druge pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska i
- nekretnine Agencije za upravljanje državnom imovinom stečene na temelju članka 49. stavka 3. Zakona o upravljanju državnom imovinom

Prema Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu, nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske su resursi (imovina) koje kontrolira proračun odnosno proračunski korisnici kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

Revizija proračunskih korisnika državnog proračuna

- Revizijom proračunskih korisnika državnog proračuna je utvrđeno da su određene nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske dane na korištenje proračunskim korisnicima evidentirane u poslovnim knjigama Ministarstva državne imovine, pojedine nekretnine su evidentirane u poslovnim knjigama korisnika, manji dio nekretnina je evidentiran u izvanbilančnim zapisima, a pretežni dio nekretnina nije uopće evidentiran u poslovnim knjigama.
- Prilikom prijenosa nekretnine sa Ministarstva državne imovine na korisnika državnog proračuna ili prijenosa nekretnina s jednog proračunskog korisnika na drugog, utvrđeno je da su pojedine nekretnine:
  - isknjižene iz poslovnih knjiga davatelja nekretnine i uknjižene u poslovne knjige korisnika
  - isknjižene iz poslovnih knjiga davatelja nekretnine i evidentirane izvanbilančno u poslovnim knjigama korisnika
  - pojedine nekretnine su isknjižene iz poslovnih knjiga davatelja nekretnine ali nisu uknjižene u poslovne knjige korisnika
  - pojedine prenesene nekretnine nisu niti prije prijenosa bile evidentirane u poslovnim knjigama davatelja, niti su nakon prijenosa evidentirane u poslovnim knjigama korisnika
- Velik dio nekretnina je evidentiran isključivo u posebnim pomoćnim analitičkim evidencijama, a nije evidentiran u poslovnim knjigama ni kod jednog korisnika
- Različito postupanje u vezi s evidentiranjem imovine dovodi do gubitka sustavne knjigovodstvene evidencije poslovnih promjena i transakcija nastalih na imovini, te onemogućuje nadzor nad imovinom.

Revizija visokih učilišta

- Revizijom visokih učilišta Državni ured za reviziju je utvrdio da visoka učilišta u svojim poslovnim knjigama imaju evidentirane nekretnine koje im služe za obavljanje djelatnosti. U zemljišnim knjigama kao vlasnici nekretnina upisani su fakulteti, odnosno sveučilišta.
- Dio fakulteta obavlja djelatnost u poslovnim prostorima u vlasništvu sveučilišta (osnivača), dodijeljenih na korištenje bez naknade. U većini slučajeva nisu uređena međusobna prava i obveze oko korištenja poslovnih prostora.
- Pojedini fakulteti poslovne prostore u vlasništvu sveučilišta evidentiraju u svojim poslovnim knjigama u okviru bilančnih evidencija, a pojedina u izvanbilančnim evidencijama.
- Radi objektivnog i realnog iskazivanja vrijednosti imovine, Državni ured za reviziju je dao preporuku visokim učilištima da s osnivačem urede međusobna prava i obveze u vezi korištenja i raspolaganja poslovnim prostorima, ulaganjima u prostore te način evidentiranja vrijednosti poslovnih prostora u poslovnim knjigama.

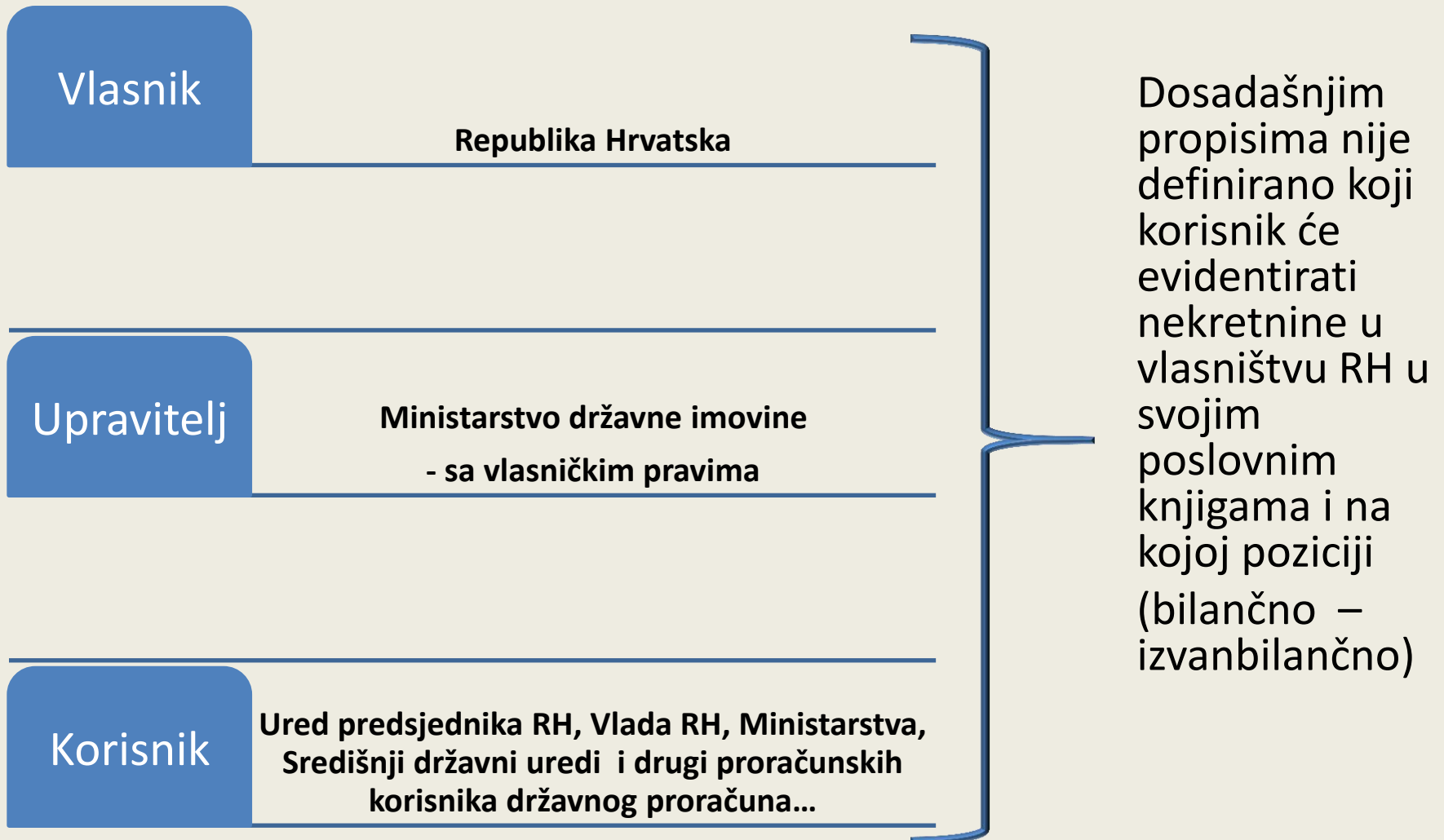
Revizija javnih ustanova u kulturi

- Većina revizijom obuhvaćenih ustanova obavlja djelatnost u poslovnim prostorima u vlasništvu osnivača, dodijeljenih na korištenje bez naknade, uz obavezu održavanja.
- Pojedini poslovni prostori evidentirani su u poslovnim knjigama osnivača, a ustanove su vrijednost navedenih poslovnih prostora evidentirale u izvanbilančnim zapisima, pojedini poslovni prostori dani na korištenje ustanovama evidentirani su u poslovnim knjigama ustanova kao njihova imovina a pojedini nisu evidentirani u poslovnim knjigama ni osnivača ni ustanova.
- Državni ured za reviziju je dao preporuke ustanovama da s osnivačem urede međusobna prava i obveze u vezi korištenja i raspolaganja poslovnih prostora, te način evidentiranja vrijednosti poslovnih prostora u poslovnim knjigama u svrhu objektivnog iskazivanja vrijednosti imovine.
- Ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska, bile su dužne prema odredbama Zakona o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske, dostaviti Državnom uredu za upravljanje imovinom podatke o nekretninama za potrebe vođenja Registra državne imovine, što neke ustanove nisu učinile.

Primjeri načina evidentiranja nekretnina u vlasništvu RH u poslovnim knjigama proračunskih korisnika

PRORAČUNSKI KORISNICI DRŽAVNOG PRORAČUNA (REVIZIJE GODIŠNJIM PLANOM RADA ZA 2017.)	ISKAZANO BILANČNO U POSLOVNIM KNJIGAMA	NIJE EVIDENTIRANO U POSLOVNIM KNJIGAMA	UKUPNO
DANI U ZAKUP	1		1
MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA	1		1
KORIŠTENJE BEZ NAKNADE	42	22	64
AGENCIJA ZA PRAVNI PROMET I POSREDOVANJE NEKRETNINAMA		3	3
DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE	17	1	18
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU	2		2
MINISTARSTVO HRVATSKIH BRANITELJA	2	9	11
MINISTARSTVO MORA PROMETA I INFRASTRUKTURE	16	2	18
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE		1	1
MINISTARSTVO TURIZMA		4	4
MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA	5		5
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN RH		1	1
HAMAG BICRO, Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije		1	1
UZETI U ZAKUP		1	1
AGENCIJA ZA PRAVNI PROMET I POSREDOVANJE NEKRETNINAMA		1	1
UKUPNO	43	23	66

Problem evidentiranja nekretnina u poslovnim knjigama

Uputa o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske

- Ministarstvo financija je u 2013. donijelo Uputu o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske, ali ona ne sadrži upute o načinu evidentiranja u poslovnim knjigama s obzirom na upis vlasništva nekretnine u zemljišnim knjigama, nego daje naglasak na popis imovine, načela iskazivanja vrijednosti i postupak procjene imovine.
- Državni ured za reviziju je predložio Ministarstvu financija, u suradnji s Ministarstvom državne imovine, dopuniti Uputu o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske te jasno odrediti pravila prema kojima proračunski korisnici trebaju u poslovnim knjigama evidentirati državnu imovinu koju koriste, uzimajući u obzir vlasništvo i akt na temelju kojeg su imovinu dobili na korištenje.

Primjeri načina upisa titulara vlasništva državnih nekretnina u zemljišnim knjigama

Ministarstva i državna tijela	ADRESA	Vlastovnica (Izvadak iz zemljišnih knjiga)
Ministarstvo uprave	Maksimirska 63 10000 Zagreb, Centar Zagreb k.č. 4820	1. Vlasnički dio: 1/1 REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo zdravstva	Ministarstvo zdravstva Ksaver 200, 10000 Zagreb	1. Vlasnički dio: 1/1 OPĆENARODNA IMOVINA
Ministarstvo državne imovine	Dežmanova ul. 10, 10000, Zagreb	3. Vlasnički dio: 1/1 REPUBLIKA HRVATSKA, MINISTARSTVO FINACIJA , OIB: 18683136487
Ministarstvo financija	Katančićeva 5 10 000 Zagreb Hrvatska	ZK tijelo I - 1. Vlasnički dio: 1/1 OPĆENARODNA IMOVINA ZK tijelo II - 1. Vlasnički dio: 1/1 GRAD ZAGREB, ZAGREB, TRG STJEPANA RADIĆA 1 ZABILJEŽBA PODUZEĆE DRŽAVNIH STAMBENIH ZGRADA I. RAJONA, ZAGREB ZABILJEŽBA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE NR HRVATSKE ZABILJEŽBA TRAUMATOLOŠKA BOLNICA, ZAGREB MINISTARSTVO NARODNE OBRANE FNRJ
Ministarstvo poljoprivrede	Planinska 2a, 10000 Zagreb, Grad Zagreb K.O. Peščenica, K.Č. 2014/1	Vlasnički dio: 1/1 HYPO-LEASING KROATIEN D.O.O, KORANSKA BR. 16, ZAGREB 2.1 Zaprimljeno 27.09.2011. broj Z-46321/11 Na temelju ugovora o financijskom leasingu nekretnine HR/11100135 od 3. travnja 2009. godine i dodatka ugovoru o financijskom leasingu nekretnine HR/11100135 od 1. srpnja 2011. godine predbilježuje se pravo vlasništva za korist: PREDBILJEŽBA REPUBLIKA HRVATSKA, OIB: 52634238587

ZAKLJUČAK:

- Zakonom o proračunu treba propisati kakve izvještaje o imovini i za koje svrhe treba Ministarstvo nadležno za državnu imovinu dostavljati Ministarstvu financija
- Zakonom o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske treba jasno odrediti pojam državne imovine, koja treba biti obuhvaćena Registrom državne imovine
- Zakonom o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske treba jasno propisati obveznike dostave podataka u Registar državne imovine, a odredbe nove uredbe o Registru državne imovine trebaju biti usklađene s odredbama Zakona
- Računovodstvenim propisima treba odrediti koji subjekti i na koji način trebaju evidentirati državnu imovinu u poslovnim knjigama kako bi cjelokupna državna imovina bila evidentirana u poslovnim knjigama određenih subjekata te kako bi bila omogućena usporedba i kontrola podataka o imovini iz Registra sa podacima iz poslovnih knjiga, odnosno financijskih izvještaja određenih subjekata

ZAKLJUČAK:

- Proračunski korisnici za obavljanje djelatnosti koriste poslovne prostore, odnosno nekretnine, za koje je kao vlasnik upisana Republika Hrvatska ili pravna osoba kojoj je osnivač Republika Hrvatska, nekretnine uzete u zakup, nekretnine neriješenog vlasničkog statusa ili nekretnine pribavljene na drugačiji način
- Pojedini proračunski korisnici, vrijednost nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske koje koriste, evidentiraju u poslovnim knjigama na računima imovine i iskazuju u financijskim izvještajima u okviru bilančnih pozicija, pojedini u okviru izvanbilančnih pozicija, pojedini ih evidentiraju samo u pomoćnim evidencijama, a pojedini ih ne evidentiraju u poslovnim knjigama i ne iskazuju u financijskim izvještajima.
- Da bi državna imovina evidentirana u poslovnim knjigama i iskazana u financijskim izvještajima proračunskih korisnika i drugih pravnih osoba, odgovarala podacima iz Registra državne imovine, te da bi bila omogućena usporedivost i kontrola podataka o imovini, važno je da se u poslovnim knjigama podaci o imovini iskazuju na propisan i dosljedan način.